

FEDERATIE VAN TECHNISCHE UNIVERSITEITEN IN NEDERLAND I.O.

Bestuurlijke Agenda 2005/2006

Gemeenschappelijke regeling Technische Universiteiten

**Bestuurlijke Agenda
2005/2006**

Woord vooraf

De drie technische universiteiten in Nederland hebben in februari 2004 onder de titel 'Slagkracht in Innovatie!' een gezamenlijk Sectorplan Wetenschap & Technologie opgeleverd. Daarin gaven zij aan op weg te gaan naar de vorming van een Federatie van Technische Universiteiten in Nederland en schetsten zij hun gezamenlijke ambities voor de periode 2004-2010 voor onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie. Als platforms voor het overleg over onderlinge afstemming en samenwerking op deze terreinen werden een 3TU Graduate School (onderwijs), een 3TU Institute of Science and Technology (onderzoek) en een 3TU Innovation Lab (kennisvalorisatie) gelanceerd. De regie ligt bij het Voorzittersoverleg (bestaande uit de voorzitters van de Colleges van Bestuur).

Sinds februari 2004 hebben de 3TU Graduate School, het 3TU Institute of Science and Technology en het 3TU Innovation Lab gestalte gekregen. Onder auspiciën van de besturen van deze drie onderdelen zijn bovendien werk- en projectgroepen aan de slag gegaan om plannen uit te werken en mogelijkheden tot verdere afstemming en samenwerking in beeld te brengen. Intussen is het sectorplan ten behoeve van de politiek samengevat in een perspectiefnota en uitgewerkt in een uitvoeringsnota. De laatste schetst concrete trajecten om de gestelde ambities te realiseren. De nota was voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aanleiding een eenmalige impulssubsidie aan (projecten binnen) het proces van afstemming en samenwerking toe te kennen. Het Ministerie van Economische Zaken heeft subsidie toegekend aan projecten op onderzoeksgebied. Voor een aantal projecten van de 3TU Graduate School werd (vooral nog zonder succes) subsidie aangevraagd in het kader van het programma Ruim Baan voor Talent. Voor een beleidsexperiment van het 3TU Innovation Lab verleende het Ministerie van Economische Zaken subsidie in het kader van het TechnoPartner-programma.

Inmiddels is ook met instemming van de centrale medezeggenschapsraden een vergaande Gemeenschappelijke Regeling tot stand gebracht waarin de 3TU's het proces van afstemming en samenwerking formeel regelen.

De 3TU Graduate School, het 3TU Institute of Science and Technology en het 3TU Innovation Lab zullen jaarlijks jaarplannen en jaarverslagen maken. Conform de Gemeenschappelijke Regeling behoeven deze de goedkeuring van het Voorzittersoverleg. In samenwerking hiermee stelt het Voorzittersoverleg elke twee jaar een Bestuurlijke Agenda op met de belangrijkste bestuurlijke beleidsdoelen voor de desbetreffende jaren. De voortgang van de opgenomen projecten zal het Voorzittersoverleg regelmatig toetsen. Daarnaast zal het Voorzittersoverleg elke twee jaar in een verslag verantwoording afleggen over de (mate van) verwezenlijking van de Bestuurlijke Agenda. Deze eerste Bestuurlijke Agenda van de Federatie van Technische Universiteiten in Nederland i.o. betreft de jaren 2005-2006 en is getoetst aan de prestatieafspraken ten aanzien van onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie die door de TU's zijn gemaakt met staatssecretaris drs. M. Rutte van onderwijs, cultuur en wetenschap.

Het Voorzittersoverleg van de Federatie van Technische Universiteiten in Nederland i.o.,

Hans van Luijk (voorzitter College van Bestuur Technische Universiteit Delft)
Amandus Lundqvist (voorzitter College van Bestuur Technische Universiteit Eindhoven)
Willem te Beest (waarnemend voorzitter College van Bestuur Universiteit Twente)

Delft, 14 Juni 2005

Inhoud

1	Onderwijs	5
2	Onderzoek	10
3	Kennisvalorisatie	13
4	Bedrijfsvoering	17

1 Onderwijs

Allereerst volgt een korte beschrijving van het coördinatieteam 3TU Graduate School, dat het bestuur van de Graduate School ondersteunt, vervolgens van de vijf ontwikkelgroepen landelijke master plus de master Sc. Education and Communicatie/Lerarenopleiding. Tenslotte volgen de projectgroepen van de 3TU Graduate School.

Coördinatieteam 3TU Graduate School

Secretaris: dhr. K.M. Maring

Korte schets project: ondersteuning van het bestuur (voorzitter drs.P.M.M. Rullmann, leden prof.dr. W.H.M. Zijm en prof.dr.ir. C.J. van Duijn), project- en ontwikkelgroepen voor project overstijgende onderwerpen. Deze onderwerpen hebben onder andere betrekking op afspraken inzake doelmatigheid op onderwijsgebied, passende jaarindeling, minoren, 20/20-regeling etcetera.

Budget: € 404.528

Ontwikkelgroepen Landelijke masteropleidingen

Embedded Systems

Projectleider: dhr. J. Beijering (UT)

Korte schets project: Ontwikkeling landelijke master opleiding ES

Doelen 2005/2006: (uiteindelijk) een opleidingsprogramma voor de landelijke master (curriculum) en een beschrijving van het benodigde personeel, beide voldoende aan de NVAO-criteria

Mijlpalen/ijkpunten:

- NVAO-site visit TU/e: eind maart 2005
- Uitsluitel NVAO: eind mei / medio juni 2005
- 'Gezamenlijk' voorstel, inclusief een document met de verschillen UT en TUD t.o.v. TU/e + aanduiding convergentietraject (= proces + tijdpad voor verdere afstemming)

Na onderlinge bespreking indienen bij NVAO (juni/juli 2005) met de suggestie om af te zien van afzonderlijke site visits in Delft en Twente.

- Document met "eindtermen homologatiefase" (september 2005)
- Opstellen "gemeenschappelijk" OER: september 2005
- Indienen bij OC&W voor toets macrodoelmatigheid (oktober 2005)
- Na goedkeuring OC&W in CROHO: medio december 2005 (= hard)
- Verdere invulling gemeenschappelijke/lokale deel van het programma (juni 2005- maart 2006)
- werving studenten (vanaf februari 2006)

Budget (totaal): € 580.000

Operationeel: september 2006

Nanoscience & Technology

Projectleider: mw. M. Vintges (TUD)

Korte schets project: Ontwikkeling landelijke master opleiding Nanoscience and Technology

Doelen 2005/ 2006:(uiteindelijk) een opleidingsprogramma voor de landelijke master (curriculum) en een beschrijving van het benodigde personeel, beide voldoende aan de NVAO-criteria

Mijlpalen/ ijkpunten:

- Vaststellen kerndoelen + globale programmering: mei 2005
- Stukken NVAO: juni 2005 – december 2005
- Indienen bij NVAO: januari 2006 (NB: voor Nanoscience staat de visitatie en accreditatie van de UT en TUD al bestaande MSc/opleidingen gepland in voorjaar 2007)
- Vaststellen OER'en: februari 2006
- Doelmatigheidstoets OCW: najaar 2006
- Start werving: najaar 2006

Budget (totaal): € 580.000

Operationeel: september 2007

Sustainable Energy & Technology

Projectleider: dhr. J. Beijering (UT)

Korte schets project: Ontwikkeling landelijke master opleiding SET

Doelen 2005/ 2006: (uiteindelijk) een opleidingsprogramma voor de landelijke master (curriculum) en een beschrijving van het benodigde personeel, beide voldoende aan de NVAO-criteria

Mijlpalen/ijkpunten:

- NVAO-site visit TU/e: 17 maart 2005
- Uitsluitel NVAO: eind mei 2005
- Document met overlappende/bijzonder specialismen (= aanscherping eindtermen opleiding) bij de 3 TU's (juni 2005)
- Document met eindtermen introducerende/inleidende vakken (= gemeenschappelijk kerncurriculum): juni 2005
- 'Gezamenlijk' voorstel, inclusief een document met de verschillen UT en TUD t.o.v. TU/e + aanduiding convergentietraject (= proces + tijdpad voor verdere afstemming)

Na onderlinge bespreking indienen bij NVAO (juni/juli 2005) met de suggestie om af te zien van afzonderlijke site visits in Delft en Twente.

- Opstellen "gemeenschappelijk" OER: september 2005
- Indienen bij OC&W voor toets macrodoelmatigheid (oktober 2005)
- Na goedkeuring OC&W in CROHO: medio december 2005 (= hard)
- Verdere invulling gemeenschappelijke/lokale deel van het programma (juni 05 - maart 06)
- werving studenten (vanaf februari 2006)

Budget (totaal): € 580.000

Operationeel: september 2006

Systems & Control

Projectleider: mw. M. Vintges (TUD)

Korte schets project: Ontwikkeling landelijke master opleiding Systems and Control

Doelen 2005/ 2006: (uiteindelijk) een opleidingsprogramma voor de landelijke master (curriculum) en een beschrijving van het benodigde personeel, beide voldoende aan de NVAO-criteria

Mijlpalen/ ijkpunten:

- Vaststellen kerndoelen + globale programmering: mei 2005
- Stukken NVAO: juni 2005 – december 2005
- Indienen bij NVAO: januari 2006 (uiterlijk 1 maart; gelijk op met visitatie en accreditatie S&C Delft)
- Vaststellen OER'en: februari 2006
- Doelmatigheidstoets OCW: najaar 2006
- Start werving: najaar 2006

Budget (totaal): € 580.000

Operationeel: september 2007

Construction Management & Engineering

Projectleider: dhr. D.J. Mulders (TU/e)

Korte schets project: het realiseren van een landelijke masteropleiding Construction Management & Engineering die op twee of 3TU's wordt aangeboden, met zwaartepunten per universiteit

Doelen 2005/ 2006: (uiteindelijk) een opleidingsprogramma voor de landelijke master (curriculum) en een beschrijving van het benodigde personeel, beide voldoende aan de NVAO-criteria (curriculum mei 2005;aanvraag december 2005)

Mijlpalen/ ijkpunten:

- Gezamenlijke vakontwikkeling gemeenschappelijk basisdeel: maart-juni 2005
- Locale invulling overige curriculumonderdelen CME: mei-november 2005
- Indiening goedkeuringsaanvraag CME bij NVAO: december 2005
- Goedkeuring NVAO, + indiening bij OCW voor toets macrodoelmatigheid: augustus 2006

Budget (totaal): € 580.000,-

Operationeel: september 2007

Science Education & Communication/Lerarenopleiding

Projectleider: dhr. M Jacobs (TUD) (begeleider vanuit coördinatieteam: mw. W. Groenendaal, TU/e)

Korte schets project: Kennisoverdracht is de gemeenschappelijke basis voor de masteropleiding Science Education and Communication. Om de opleiding voldoende draagvlak en diepgang te geven is het voor de 3TU's van belang gezamenlijk vorm te geven aan onderzoek en ontwerp van producten en processen voor wetenschapscommunicatie en educatie in het bèta- en techniekdomein. De specifieke invulling zal per locatie verschillen.

Doelen 2005/2006:

- Beschrijving en uitwerking van de gemeenschappelijkheid: doelen van de opleiding en gemeenschappelijke competenties
- Ontwikkeling van het informatiedossier NVAO voor accreditatie (mei 2005 – mei 2006)
- Ontwikkeling van het onderwijs (juli 2005 – mei 2006)
- Ontwikkeling van het onderzoeksportfolio (mei 2005 – september 2005)
- NVAO-traject: mei 2006 – november 2006
- Macrodoelmatigheidstraject: november 2006 – februari 2007

Budget (totale traject): € 1.740.000,-

Operationeel: september 2007

projectgroep 'Doorstroommatrix en webbased informatie Graduate School'

Projectleider: dhr. N. Graafland (TUD)

Korte schets project: bijdragen aan een zo transparant en duidelijk mogelijk aanbod van de doorstroommaatregelen naar de masteropleidingen van de 3 TU's, door middel van systematisch overzicht (web based) waarin de 3 TU's aanbod en informatie over mastertracks presenteren (door de faculteiten nader aangevuld met aanwezige docenten, onderzoeksfaciliteiten, etcetera). Ten tweede verzorgen van informatievoorziening over toelatingseisen en doorstroommaatregelen en doorverwijzen van studenten naar de juiste personen.

Doelen 2005/2006: webpagina's met applicatietool voor doorstroommatrix (eind 2005 gereed).

Budget (totale project): € 177.136,-

Operationeel: 31 december 2007

projectgroep 'Internationalisering'

Projectleider: mw. M. Spiekerman-Middelplaats (TUD)

Korte schets project: afstemming bereiken op internationale onderwerpen, zoals: tuition fee, instroom internationale studenten, taalbeleid, werving, beurzenbeleid, Centres of Excellence (afhankelijk van voortgang Ministerie OCW en inhoudelijke afstemming op inhoud), opvang en introductie.

Doelen 2005/ 2006:

- jaarlijkse afstemming tuition fee voor bachelor en master (september 2005)
- afstemming instroom internationale studenten: aanmelding/ selectie/ toelatingseisen/ procedures voor landelijke masters (lopend tot september 2006)
- gelijke taaleisen studenten (september 2005, eerste uitwerking juni 2005)
- gelijke taaleisen docenten (december 2005, eerste uitwerking juni 2005)
- gebruik van zelfde soort Engels (najaar 2005)
- gezamenlijke werving landelijke masters (najaar 2005, 1 jaar voor start van elke master)
- afstemming gezamenlijk optreden op onderwijsfairs en afstemming met afdeling communicatie (voorjaar 2006)

Budget (totale project): € 278.256,-

Operationeel: 31 december 2007

Projectgroep 'Kwaliteit en Accreditatie'

Projectleider: mw. G. Pessers (TUD)

Korte schets project: op structurele wijze de samenwerking tussen de 3 TU's op het gebied van kwaliteitszorg voor het onderwijs (onder andere ten behoeve van nationale masteropleidingen en doorstroommogelijkheden) en de voorbereidingen op het visiteren en accrediteren van opleidingen te stimuleren en vorm te geven.

Doelen 2005/2006: Van de doelen uit het projectvoorstel zoals ingediend bij de subsidieaanvraag gaat prioriteit allereerst uit naar de uitwisseling van ervaringen met kwaliteitszorg, visitaties en accreditatie en de voorbereidingen op visitaties en accreditatie (inclusief protocol en proefaudits).

Budget (totale project): € 150.080,-

Operationeel: 31 december 2007

Projectgroep 'Aansluiting VWO'

Projectleider: dhr. J. Groot Kormelink (TUD)

Korte schets project: Het doel van de werkgroep is nauwe afstemming van de activiteiten die de 3 TU's uitvoeren rondom de aansluiting tussen het VWO en de TU's, alsook de ontwikkelingen die zich hierbij de komende jaren zullen voordoen. De projectgroep heeft haar taak afgebakend tot de 'inhoudelijke aansluiting'.

Doelen 2005/ 2006:

- Pre-university concept (trekker definiëring werkpakket: TU/e)
- Technasiumen structurele samenwerkingsrelaties met het VWO (trekker definiëring werkpakket: UT)
- Best and bad practices (trekker definiëring werkpakket: TU Delft)
- In algemene zin: nauwere samenwerkingsrelatie UT, TU/e en TUD rondom aansluiting; uitwisseling van concrete producten en ervaringen

Het streven is om de samenwerking na 2005 te verbreden vanuit het concept van 'doorgaande leerwegen'.

Budget: (NB: nadere prioriteitsstelling op basis van de beschikbare financiële kaders nog noodzakelijk.)

Voor 2005 wordt in de planvorming uitgegaan van een budget van € 75.000.

Voor 2006 en 2007 zal naar verwachting een budget van € 125.000 noodzakelijk zijn.

Operationeel: 31 december 2007

Projectgroep 'Aansluiting HBO'

Projectleider: dhr. K. Maring (TUD)

Korte schets project:

- Best practices in de aansluiting HBO: De projectgroep maakt een inventarisatie van de activiteiten van de 3 instellingen gericht op samenwerking met het HBO, gericht op adequate aansluitingsmogelijkheden voor de HBO-student. De projectgroep beoordeelt de initiatieven en kiest (beargumenteerd) voor best practices die bij de 3 instellingen toe te passen vallen.
- Onderzoek competentiegericht onderwijs: Zowel in het HBO als bij de 3 TU's vinden vele onderwijsvernieuwingen plaats. In het HBO is het competentiegericht en studentgericht onderwijs een belangrijk aandachtspunt. Bij de 3 TU's is dat in veel mindere mate het geval. Het onderwijs bij de 3 TU's is veelal (nog) vakgericht en docentgericht. In het kader van de aansluiting HBO-TU's zou onderzocht moeten worden of en hoe deze twee onderwijskundige benaderingen op elkaar kunnen worden aangesloten of en hoe het onderwijsaanbod van de TU's in termen van competentiegericht onderwijs te vertalen valt.

Doelen 2005/ 2006:

- ad.1 Rapportage Aansluiting HBO: mogelijkheden en moeilijkheden (oktober 2005)
- ad.2 Rapportage Competentiegericht onderwijs (o.v.) practices. (januari – juni 2006)

Budget: Het project heeft geen budget toegewezen gekregen. Om die reden wordt het eerste deelproject (Best practices in de aansluiting HBO) uitsluitend met interne expertise uitgevoerd en

ingepast in de lopende activiteiten van de afzonderlijke medewerkers. Over nut en noodzaak van het tweede deelproject (niet goed denkbaar zonder inzet van externe medewerkers en expertise) dient op een later tijdstip een beslissing te worden genomen. Om die reden is het deelproject onder voorbehoud opgevoerd.

Operationeel: 31 december 2007

Projectgroep 'Aansluiting en uniformering ICT'

Deze projectgroep is op 15 mei 2005 ingesteld. Een eerste bijeenkomst van de projectgroep volgt spoedig.

Afspraken inzake bètabeurzen met vouchers

Verantwoordelijke: dhr. J. Groot Kormelink

Resultaat 2005/2006: uit te voeren met verkregen subsidiegeld.

2 Onderzoek

De leiding van de eerste drie projecten op onderzoeksgebied is in handen van de decanen prof.dr.ir. A. Blik (UT), prof.dr. W.M.J. de Jonge (TU/e), en prof.dr. K.Ch.A.M. Luyben (voorzitter, TUD). De decanen vormen samen met de drie Rectores het bestuur van het Institute of Science and Technology.

De projecten 1 en 2 worden in samenhang uitgevoerd. Boekhoudkundig blijven ze gescheiden.

Onderzoekslandkaart

Korte schets project: inventarisatie van al het onderzoek aan de 3TU's, inclusief onderzoek waarin de 3TU's samenwerken (TNO, GTI's, bedrijven). Verder zal onderzoek dat verwant is met de 3TU's geïnventariseerd worden: R&D in grote bedrijven, spin-offs van de TU's, Algemene Universiteiten, TNO, GTI's, Academische Ziekenhuizen, NWO- en KNAW-instituten, en universiteiten in de grensregio's.

Doelen 2005/2006: transparantie van het onderzoek aan de 3TU's en de samenwerkingsverbanden met algemene universiteiten, TNO, GTI's, en bedrijven.

Budget 2005/2006: € 300.000,- waarvan € 200.000,- subsidie OCenW en EZ. Inbreng 3 TU's door middel van fte's

Operationeel: januari 2006

Kwaliteitsmonitoring

Korte schets project: jaarlijkse informatie over de impact van het onderzoek van de 3TU's

Doelen 2005/2006: kwaliteitsmonitor waarmee zowel de kwaliteit als de maatschappelijke impact van het onderzoek van de 3TU's te volgen valt.

Budget 2005/2006: € 125.000,- subsidie van OCenW

Operationeel: januari 2006

Gezamenlijke visitaties (per discipline)

Korte schets project: in principe wordt elke onderzoeksvisitatie door de 3TU's gezamenlijk georganiseerd. Daarbij wordt een gezamenlijk protocol gehanteerd. In 2010 zijn alle disciplines volgens een afgesproken tijdschema minimaal een keer gevisiteerd.

Doelen 2005/2006:

- Visitaties Elektrotechniek (2005) en Civiele Techniek (2006)
- Zelfevaluaties: Werktuigbouwkunde (2005), Biomedische Technologie (2005), Scheikundige Technologie (2005), Wiskunde & Informatica (2006), Industrial Design (2006)

Budget: kosten voor rekening van de faculteiten of CvB's

Operationeel: 2 visitaties + 5 zelfevaluaties

De volgende bestuurlijke agendapunten staan onder leiding van de rectores magnifici prof.dr.ir. C.J. van Duijn (voorzitter, TU/e), prof.dr.ir. J.T. Fokkema (TUD), en prof.dr. W.H.M. Zijm (UT).

Afspraken inzake afstemming onderzoek (per gebied)

Resultaat 2005/2006: voor afstemming en focusering van de disciplines dienen de uitkomsten van de visitaties. De visitatiecommissies krijgen het verzoek, naast een oordeel over de kwaliteit en het management van het onderzoek, ook vast te stellen hoe de afstemming en macrodoelmatigheid van het onderzoek te stimuleren. De eerste visitatie met de hiervoor beschreven functie is die van Elektrotechniek in 2005. In hetzelfde jaar volgt de visitatie Civiele Techniek (rapportage in 2006). Voorts zullen ook de afzonderlijke visitaties Technische Natuurkunde van Delft (afgerond, samen met Leiden), Twente (afgerond) en Eindhoven (samen met Radboud Universiteit Nijmegen, in 2005 gereed) na een macro-analyse input zijn voor het afstemmingsbeleid van de Federatie i.o. Ook de uitkomsten van de visitatie Bouwkunde uit 2004 zijn wellicht te benutten.

Afspraken inzake programmatische samenwerking

Via de Smart Mix zullen extra middelen beschikbaar komen voor TTI's en MTI's. Hiervoor zullen de 3TU's gezamenlijke voorstellen ontwikkelen. Tevens zijn in het Paasakkoord extra middelen (circa € 50 mln.) toegezegd voor focus en massa binnen de 3TU's. Ook hiervoor zullen voorstellen worden ontwikkeld.

Per samenwerkingsgebied zal een projectleider worden aangewezen. Het kan gaan om TTI's of Centers of excellence.

Resultaat 2005/2006: In de periode 2005-2010 komen samenwerkingsverbanden tussen de 3TU's en derden tot stand op technologiegebieden die bijdragen leveren aan maatschappelijke probleemvelden. Deze leggen een link tussen de onderzoeksprofielen van de 3TU's en de nationale sleutelgebieden. In overleg met het bedrijfsleven kan dit conform het TTI-model vorm krijgen of valt de keuze, afhankelijk van het type onderzoek, op andere organisatievormen (Centers of excellence). Ter onderbouwing van de voorstellen voor samenwerking in TTI's worden omgevingsanalyses gemaakt.

TTI's

Voor elk gezamenlijk TTI-voorstel wordt een omgevingsanalyse gemaakt: wat zijn de te verwachten marktontwikkelingen en de wetenschappelijke/technologische uitdagingen, waar zitten de sterke (inter)nationale onderzoeksgroepen, wat zijn de sterktes en zwaktes van de 3TU's, welke bedrijven zijn actief op het desbetreffende gebied? Bestaande roadmaps spelen hierbij een rol.

Doelen 2005/2006: onderbouwing van de voorstellen voor programmatische samenwerking op de volgende terreinen: Biocompatible systems, Embedded systems, Regenerative medicine, Scheidingstechnologie, Plasma technology en Zorg en ICT; indiening van voorstellen voor de voortgang van de bestaande TTI's: DPI, NIMR en Telematica Instituut

Budget 2005/2006: € 375.000,- voor negen analyses; € 250.000,- subsidie OCenW en EZ, inbreng 3 TU's door middel van fte's

Operationeel: januari 2006

Centers of excellence

De beschikbare € 50 mln. uit FES-middelen zal dienen om internationaal toonaangevende "Centers of Excellence" te creëren, afgestemd tussen de 3TU's op centrale disciplines binnen hun huidige onderzoek, in aanvulling op de plannen voor een aantal Technologische Top Instituten, te financieren uit de Smart Mix gelden. Voor de keuze welk onderzoek zich leent om uit te groeien tot zo'n Center of Excellence, hanteren de 3TU's een aantal instrumenten: een onderzoekslandkaart, omgevingsanalyses en onderzoeksvisitaties.

Deze instrumenten geven het bestuur van de Federatie van TU's i.o. voldoende inzicht om in 2006 te beslissen welke Centers of Excellence opgericht gaan worden. Hiervoor bestaan twee mogelijke modellen:

- Toonaangevend onderzoek in een bepaalde discipline aan de 3TU's wordt gebundeld in een overkoepelend Center of Excellence, met zwaartepunten per instelling.
- Toonaangevend onderzoek in een bepaalde discipline wordt geconcentreerd aan één of twee technische universiteiten. Dat betekent dat ook omvangrijke infrastructurele voorzieningen waar mogelijk op één of twee plaatsen worden geconcentreerd. Op de andere TU of TU's vindt aanvullend onderzoek in de betreffende discipline plaats, ook voor het in stand en op peil houden van het onderwijs.

Tevens zullen de Centers of Excellence een krachtige voedingsbodem bieden voor top-masteropleidingen en ze zullen eenzelfde aantrekkingskracht uitoefenen op toponderzoekers uit binnen- en buitenland.

Met een bijdrage van de overheid van € 50 mln. wil de Federatie i.o. vanaf 2006 een deel van de transitiekosten van "Centers of Excellence" financieren. Ervaringen met top-onderzoekscholen leren dat het een aantal jaren duurt om een Center of Excellence tot volledige wasdom te brengen. Per Center of Excellence vergt dit een investering van enkele miljoenen per jaar over een periode

van acht tot tien jaar. Dit betekent dat de 3TU's in de periode 2006 tot 2015, naast de uit de FES-middelen toegekende bijdrage van € 50 mln., zelf eveneens in het opzetten van de Centers of Excellence moeten investeren. Verder zullen zij streven naar een substantiële bijdrage uit de tweede en derde geldstroom.

3 Kennisvalorisatie

De drie technische universiteiten werken op het brede gebied van kennisvalorisatie en bevordering van ondernemerschap samen in het 3TU Innovation Lab. Het bestuur van het Lab bestaat uit drs. H.W. te Beest (voorzitter) en de leden ing. A.H. Lundqvist en prof.dr. M. Waas. Doel van de samenwerking is de valorisatie-activiteiten van de drie Innovation Labs van elk van de TU's te versterken door de uitwisseling van best practices, de vergroting van de zichtbaarheid en toegankelijkheid voor (startende) ondernemers, het aanbieden van zo mogelijk uniforme regelingen aan (startende) ondernemers en wetenschappers, en het gezamenlijk aanpakken van die activiteiten. De drie Innovation Labs hebben elk hun verankering in de eigen regio. Vanuit die regionale verankering dient elk van de drie universiteiten een eigen SKE-aanvraag in. Uitgangspunt bij deze bestuurlijke agenda voor het 3TU Innovation Lab is de toekenning door het ministerie van EZ van ingediende dan wel nog in te dienen aanvragen voor de SKE-regeling en de door de ingediende dan wel nog in te dienen aanvragen voor de beleidsexperimenten. Voor de periode 2005-2006 zijn de volgende activiteiten en doelen gepland:

Implementatie TOP Regeling 3TU's

Achtergrond: Elk van de drie technische universiteiten biedt een regeling aan voor de zogenoemde Tijdelijke Ondernemers Plaatsen. Deze regeling biedt startende ondernemers een jaar lang ondersteuning in de vorm van onder meer tijdelijke inkomensoverbrugging, gebruik van universitaire faciliteiten en netwerken, training, coaching en begeleiding. De 3TU's hebben de bestaande TOP Regelingen geharmoniseerd tot één en dezelfde stimulerende regeling voor startende ondernemers.

Resultaten: Implementatie en bekendmaking van de geharmoniseerde TOP Regeling

Operationeel: 1 juli 2005

Verantwoordelijke projectleider: Elk van de afzonderlijke TU's

Implementatie Regeling Octrooien 3TU's

Achtergrond: Elk van de drie technische universiteiten hanteert een Regeling Octrooien. Deze bevat procedures en richtlijnen voor de aanmelding en beoordeling van octrooieerbare vindingen van medewerkers en regelingen voor de beloning van indieners van geoctrooieerde vindingen en voor de bestemming van eventuele toekomstige opbrengsten. De 3TU's hebben de bestaande Regelingen Octrooien geharmoniseerd tot één en dezelfde stimulerende regeling voor medewerkers. Hierbij wordt tevens bekeken of een gezamenlijk octrooifonds te realiseren valt.

Resultaten Implementatie en bekendmaking van de geharmoniseerde Regeling Octrooien

Datum gereed: 1 juli 2005

Verantwoordelijk projectleider: Elk van de afzonderlijke TU's

Realisatie Beleidsexperimenten

Achtergrond: Het ministerie van EZ heeft aan de TU/e in het kader van de beleidsexperimenten subsidie verleend, gericht op de stimulering en bevordering van het ontstaan en de (door)groei van technostarters. Vervolgens zijn het 3TU Innovation Lab en EZ overeengekomen in het kader van de beleidsexperimenten twee verdere projecten te starten, gericht op de intensivering van de samenwerking met en kennisoverdracht aan het MKB en het grote bedrijfsleven. De resultaten en best practices van de drie projecten zullen in eerste instantie worden geïmplementeerd binnen elk van de 3TU's en vervolgens overgedragen aan de andere universiteiten.

De doelstellingen van de beleidsexperimenten zijn velerlei. Voor de technostarters behelzen deze onder meer: opzetten stimuleringsprogramma's, incubatorsformule, inrichten technopartnerplatforms in de regio conform SKE, participatie in SBIC's in de regio, opzetten van een op ondernemerschap gericht opleidingsprogramma. Voor het MKB behelzen deze onder meer: intensiveringsprogramma's in samenwerking met Syntens en andere kennisinstellingen, realiseren en uitdragen van een kennisloket, vormgeven van (contract)relaties met bedrijven, beschikbaar

maken van de universitaire faciliteiten en netwerken. Voor het grote bedrijfsleven behelzen deze onder meer: intensiveren van de subsidieondersteuning binnen en tussen de universiteiten, opstellen van standaard contractvoorwaarden en opstellen van raamovereenkomsten, in overeenstemming met het Memorandum of Understanding tussen VNO-NCW en VSNU. Een aantal van deze doelstellingen heeft reeds vooruitlopend op de resultaten van de beleidsexperimenten in afzonderlijke projecten vorm gekregen.

Resultaten: Voltrokken projecten in het kader van de beleidsexperimenten technostarters, MKB en grote bedrijfsleven en overdraagbaar maken van de resultaten aan de 3 TU's en aan de andere universiteiten

Datum gereed: 1 oktober 2006

Verantwoordelijk projectleider: technostarters: TU/e; MKB: UT; grote bedrijfsleven: TUD

Inrichten gezamenlijke leerstoel Internationaal Ondernemerschap

Achtergrond: Door het ministerie van EZ en STW is aan de 3TU's medefinanciering (elk één derde) toegezegd voor een gezamenlijke 3TU leerstoel Internationaal Ondernemerschap. De leerstoel heeft een onderzoeks- en een onderwijsstaak. De leerstoelhouder heeft een aanstelling aan elk van de 3TU's en medewerkers bij elke technische universiteit.

Resultaten: Vaststelling leeropdracht en werving, selectie en benoeming leerstoelhouder en leerstoelmedewerkers en vaststellen leeropdracht, door en in overleg tussen de decanen van de respectievelijke faculteiten van TU/e, TUD en UT.

Datum gereed: 1 september 2005, maar in elk geval conform de subsidievoorwaarden

Verantwoordelijk projectleider: UT, als voorzitter 3TU Innovation Lab

Aanbieden 3TU Opleidingspakket (Internationaal) Ondernemerschap

Achtergrond: Elke TU heeft momenteel een aanbod van opleidingsmodules gericht op de bevordering van (de kennis over) ondernemerschap. De intentie bestaat om op basis daarvan een gezamenlijk aanbod te formuleren door het bestaande aanbod enerzijds te stroomlijnen en anderzijds uit te breiden.

De leerstoel Internationaal Ondernemerschap draagt bij aan het opleidingspakket. Tevens vindt afstemming plaats met de gezamenlijke activiteiten in het kader van de graduate school.

Resultaten:

- een gezamenlijke Minor in de bachelorfase
- een gezamenlijke Mastertrack
- een gezamenlijke cursus ondernemerschap voor promovendi en medewerkers
- een gezamenlijke training 'How to sell technology' voor promovendi en medewerkers

Datum gereed: Minor BaSc en MSc track: 1 september 2006; Ondernemerschap en 'How to sell technology' voor PhD's en medewerkers: 1 januari 2006

Verantwoordelijk projectleider: TU/e als trekker van het beleidsexperiment technostarters

Uitvoeren feasibility study voor 3TU Schools of Entrepreneurship

Achtergrond: Overwogen wordt om in elke regio van de 3TU's een School of Entrepreneurship op te richten. Deze Schools vormen een samenwerkingsverband met de overige kennisinstellingen in de regio en bieden een programma dat zich richt op de versterking en verbetering van ondernemerschap en daarvoor noodzakelijke competenties. Doelgroepen zijn onder meer (door)startende ondernemers, gevestigde ondernemers en alumni. Om na te gaan of er voldoende belangstelling is voor dergelijke Schools of Entrepreneurship en zo ja onder welke voorwaarden, en om vast te stellen of het concept levensvatbaar is, zal elke TU een feasibility study uitvoeren. Die stellen ook de noodzakelijke en gewenste regionale verschillen vast.

Resultaat: Op basis van een feasibility study vaststellen of en onder welke condities de School of Entrepreneurship rond elk van de 3TU's haalbaar is en het nemen van een besluit over de oprichting(scondities)

Datum gereed: 1 september 2006

Verantwoordelijk projectleider: Elke TU voor het eigen onderzoek; TU/e voor de opzet van de studie

Openbaar maken aanbod Facility Sharing 3TU's

Achtergrond: De drie technische universiteiten beschikken elk afzonderlijk over een grote hoeveelheid faciliteiten voor onderzoek en ontwikkeling. Waar mogelijk zullen deze tegen betaling van de integrale kosten ter beschikking komen te staan van het bedrijfsleven. Daartoe vindt een inventarisatie plaats van faciliteiten en de condities voor gebruik. Voor dezelfde faciliteiten worden bij gelijke gebruikscondities waar mogelijk dezelfde tarieven gehanteerd.

Resultaten: Een brochure en website per TU (Innovation Lab), waarin het volledige aanbod van die TU is opgenomen, voorzien van condities en tarieven. De brochure en de site vermelden tevens faciliteiten die de betreffende TU niet zelf aanbiedt, maar een andere TU wel.

Datum gereed: 1 januari 2006

Verantwoordelijk projectleider: UT als trekker van het beleidsexperiment MKB

Opstellen 3TU standaardcontractvoorwaarden voor projecten

Achtergrond: De drie technische universiteiten hanteren elk contractvoorwaarden voor samenwerking met bedrijven in onderzoeksprojecten. Deze voorwaarden behoeven aanpassing aan het MoU van VNO-NCW en de VSNU. Voorts is harmonisering nodig met de adviezen van de AWT. Met name is het van belang duidelijke voorwaarden te hanteren ten aanzien van de kostenbasis in contracten en de situaties waarin wordt afgeweken van het hanteren van integrale kosten, onder meer in relatie tot het eigendom van de resulterende IPR. In dezelfde situatie dezelfde voorwaarden hanteren vergroot de effectiviteit van de samenwerking met het bedrijfsleven. Resultaat: Een set standaard contractvoorwaarden van de 3 TU's voor samenwerking met het bedrijfsleven.

Datum gereed: 1 januari 2006

Verantwoordelijk projectleider: TUD als trekker van het beleidsexperiment grote bedrijven

Afsluiten raamovereenkomsten met grote ondernemingen en (branche)organisaties

Achtergrond: Bepaalde bedrijven en organisaties zijn van uitzonderlijk belang voor de projectenportefeuille van de 3TU's. Naast de grote ondernemingen zijn dat onder meer TNO, GTI's en TTI's. Deze bedrijven en organisaties hebben hun eigen behoeftes en stellen hun eigen eisen aan samenwerking en overeenkomsten met de universiteiten. Een raamovereenkomst kan daarin voorzien. De 3TU's hebben met Philips bijvoorbeeld al vele jaren een raamovereenkomst. Voor de raamovereenkomsten dienen de standaard contractvoorwaarden, het MoU tussen VNO-NCW en VSNU en de adviezen van de AWT als uitgangspunt.

Resultaten: Raamovereenkomsten met in elk geval de vijf grote ondernemingen op het gebied van R&D (Philips, Shell, Akzo-Nobel, DSM, Unilever), TNO, NWO, STW en SenterNovem.

Datum gereed: 1 juli 2006

Verantwoordelijk projectleider: TUD als trekker van het beleidsexperiment grote bedrijven, met als deelprojectleider per organisatie die TU die met de betreffende onderneming of organisatie de meeste contacten onderhoudt

Formuleren gezamenlijke aanpak kennisvalorisatie Syntens en 3TU's

Achtergrond: In de advisering aan het MKB met betrekking tot innovatie speelt Syntens al vele jaren een belangrijke en effectieve rol. Als intermediair in de kennistransfer tussen universiteit en MKB kan deze rol nog effectiever worden. Syntens kan struikelblokken als ondoorzichtigheid van de universitaire organisatie en kennisportfolio en onvoldoende vraagarticulatie van het MKB verkleinen.

Resultaten: Een samenwerkingsovereenkomst met Syntens over de versterking van de kennistransfer tussen technische universiteiten en het MKB en de rol van Syntens daarin.

Onderdeel daarvan moet zijn een programma gericht op realisatie van de beoogde rol van Syntens.

Datum gereed: 1 januari 2006

Verantwoordelijk projectleider: UT als trekker van het beleidsexperiment MKB

Formulieren gezamenlijke aanpak kennisvalorisatie STW en 3TU's

Achtergrond: De Stichting Technische Wetenschappen speelt in vele opzichten een belangrijke en deskundige rol in de omzetting van universitaire kennis in economische waarde en bedrijvigheid. Zo is de STW competent in de beoordeling van vindingen op hun octrooieerbaarheid en het vinden van licentienemers (via de gebruikerscommissies) en ook in het daadwerkelijk realiseren van octrooien. Ook beschikt de STW over een octrooiportfolio die in combinatie met die van de TU's in waarde kan toenemen.

STW bevordert daarnaast het ondernemerschap van universitaire medewerkers met beurzen. Een nauwe samenwerking met STW zal de effectiviteit van de kennisvalorisatie van de 3TU's en van STW zeker vergroten.

Resultaat: Tenminste een overeenkomst tussen de 3TU's en STW over het gezamenlijk te voeren beleid ten aanzien van kennisvalorisatie en de daartoe te nemen maatregelen en te realiseren programma's. Wellicht kan STW nog dichter bij het 3TU Innovation Lab betrokken raken.

Datum gereed: 1 juli 2005

Verantwoordelijk projectleider: UT, als voorzitter van 3TU Innovation Lab

Formulieren gezamenlijke aanpak kennisvalorisatie SenterNovem en 3TU's

Achtergrond: Het agentschap van het ministerie van Economische Zaken, Senter Novem, voert voor het departement een groot aantal regelingen uit met betrekking tot aan het bedrijfsleven gerelateerd onderzoek (WBSO, IOP, IS, TS). Ze is tevens de moederorganisatie van Technopartner (SKE, SBIQ). Veel van haar activiteiten spelen zich af of rond de drie technische universiteiten. In een aantal gevallen stelt SenterNovem (meestal ingevolge regels van EZ) ook eisen waar nauwelijks aan tegemoet te komen valt. Door gericht samen te werken, effectiviteit en efficiëntie van acties te bepalen kan sneller en is een beter resultaat te halen.

Resultaat: Tenminste een overeenkomst tussen de 3TU's en SenterNovem over het gezamenlijk te voeren beleid ten aanzien van kennisvalorisatie en de daartoe te nemen maatregelen en te realiseren programma's

Datum gereed: 1 juli 2005

Verantwoordelijk projectleider: UT, als voorzitter van 3 TU Innovation Lab

Uitvoeren communicatiestrategie 3TU Innovation Lab

Achtergrond: Vanzelfsprekend verdienen het 3TU Innovation Lab, de mogelijkheden die het biedt voor (startende) ondernemers, organisaties, medewerkers en studenten, en de door de drie TU's behaalde resultaten, landelijke en internationale bekendheid.

Resultaat: Informatiemateriaal, gelinkt aan elk van de TU Innovation Labs, alsmede een communicatiestrategie

Datum gereed: 1 januari 2006

Verantwoordelijk projectleider: UT, als voorzitter 3 TU Innovation Lab

4 Bedrijfsvoering

Communicatie 3TU proces

Projectleider: mw.drs. H.W.J. Geeve (TUD)

Resultaat 2005/2006: Adequate ondersteuning van het 3TU-proces met communicatieactiviteiten gericht op enerzijds het creëren van bewustwording en draagvlak en anderzijds gericht op (de marketing van) concrete 3TU-producten

Beheer 3TU financiën

Projectleider: drs. H.J.H. Lenoir (TU/e)

Resultaat 2005/2006: Adequaat beheer van toegekende subsidies en toekenning van financiële middelen aan activiteiten en projecten

Gemeenschappelijke regeling drie Technische Universiteiten

ter nadere uitwerking van het Sectorplan Wetenschap & Technologie

Préambule

In het Sectorplan Wetenschap & Technologie, getiteld "Slagkracht door Innovatie!", zoals vastgesteld op 16 februari 2004, hebben de Technische Universiteit Delft, de Technische Universiteit Eindhoven en de Universiteit Twente afgesproken te streven naar de vorming van één Federatie van Technische Universiteiten in Nederland in 2010. Zij leveren daarmee een extra bijdrage aan een sterkere Nederlandse kenniseconomie in aansluiting op het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet Balkenende II. De ambitie sluit tevens aan bij de inzet van het op 5 september 2003 opgerichte Innovatieplatform, dat zich ten doel heeft gesteld plannen op te stellen en een visie te ontwikkelen teneinde een impuls te geven aan innovatie in Nederland als motor van productiviteitsgroei en economische ontwikkeling. De Federatie moet in onderwijs en onderzoek tot de absolute top in Europa behoren en door het afleveren van uitstekend geschoolde ingenieurs, promovendi en ontwerpers alsmede door het genereren van innovaties de dynamiek en concurrentiepositie van de Nederlandse kenniseconomie versterken. De Federatie:

- presenteert zich in het buitenland als een eenheid;
- brengt de samenwerking tot uitdrukking in gezamenlijke plannen voor onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie;
- waarborgt de eigen identiteit van de drie TU's.

In de periode tot aan de vorming van de Federatie van Technische Universiteiten zullen de drie TU's onder de noemer Federatie van Technische Universiteiten i.o. steeds nauwer gaan samenwerken. Uitgangspunt daarbij zijn de afspraken die de drie TU's in het sectorplan hebben gemaakt over de 3TU Graduate school, het 3TU Institute of Science and Technology en het 3TU Innovation Lab. Tevens zijn er door de drie TU's afspraken vastgelegd over een gemeenschappelijke bijdrage aan het vergroten van de studenteninstroom in het technisch-wetenschappelijk onderwijs, in het bijzonder door verbreding van de bacheloropleidingen en een verbetering van de aansluiting tussen het vwo en het wo.

De Colleges van Bestuur van de drie Technische Universiteiten achten het gewenst om aan het Sectorplan Wetenschap & Technologie een nadere uitwerking te geven in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Partijen:

de Technische Universiteit Delft, gevestigd te Delft, ten dezen vertegenwoordigd door de heer ir. G.J. van Luijk, Voorzitter van het College van Bestuur,

de Technische Universiteit Eindhoven, gevestigd te Eindhoven, ten dezen vertegenwoordigd door de heer ing. A.H. Lundqvist, Voorzitter van het College van Bestuur en

de Universiteit Twente, gevestigd te Enschede, ten dezen vertegenwoordigd door de heer drs. H.W. te Beest, plaatsvervangend Voorzitter van het College van Bestuur.

Komen het volgende overeen**A. In het kader van het streven te komen tot een Federatie van Technische Universiteiten worden de volgende afspraken gemaakt:****1. Het Voorzittersoverleg**

- a. In het kader van deze Regeling zal periodiek overleg plaatsvinden van de voorzitters van de drie Colleges van Bestuur. Zij kunnen zich laten vervangen door een ander College-lid.
- b. Het voorzitterschap van het Voorzittersoverleg wordt vervuld door de voorzitter van een van de drie Colleges van Bestuur. Het voorzitterschap rouleert jaarlijks, tenzij de voorzitters andersovereenkomen. Het secretariaat is gekoppeld aan het voorzitterschap.
- c. Het Voorzittersoverleg vindt maandelijks plaats, met uitzondering van het zomerreces
- d. Het Voorzittersoverleg heeft tot taak:
  - de organisatie van de samenwerking tussen de Technische Universiteiten en de regie over de in gang gezette processen d.m.v. in ieder geval:
    - het bepalen van de doelen en randvoorwaarden waarbinnen het proces van afstemming, focussing en prioritering plaatsvindt;
    - het goedkeuren van de jaarplannen en jaarverslagen van de 3TU Graduate School, het 3TU Institute of Science and Technology en het 3TU Innovation Lab.
  - het nemen van voorgenomen besluiten over de onderwerpen die ter finale besluitvorming worden voorgelegd aan de resp. Colleges van Bestuur, al of niet in een gezamenlijke vergadering van de drie Colleges (zie art. 2); de Colleges van Bestuur kunnen hiervan alleen om zwaarwegende redenen, gemotiveerd, afwijken. Als zwaarwegende reden kan de visie van een medezeggenschapsorgaan als bedoeld in artikel 6 onder b gelden, indien daaruit blijkt van zwaarwegende redenen om het voorgenomen besluit af te wijzen;
- e. Besluiten kunnen in het Voorzittersoverleg alleen worden genomen indien alledrie de TU's vertegenwoordigd zijn. Besluiten worden met unanimiteit genomen.
- f. Wanneer de CvB-voorzitters in het Voorzittersoverleg er niet in slagen over een majeur onderwerp tot een eensgezind standpunt of besluit te komen, verplichten zij zich om binnen drie maanden een terzake competente en onpartijdig persoon te vragen als bemiddelaar voor dat concrete probleem op te treden.
- g. De bemiddelaar brengt een advies uit aan het Voorzittersoverleg.
- h. Wanneer de CvB-voorzitters er op basis van dit advies nog niet uitkomen, leggen zij de kwestie, inclusief het advies van de bemiddelaar voor aan de voorzitters van de Raden van Toezicht van de drie TU's.
- i. Over het advies van de bemiddelaar spreekt het Voorzittersoverleg opiniërend met de vertegenwoordiging van de centrale medezeggenschapsorganen van de resp. instellingen. Het verslag van deze bespreking wordt gevoegd bij de stukken voor de voorzitters van de Raden van Toezicht.
- j. De voorzitters van de Raden van Toezicht delen vervolgens hun gezamenlijk standpunt over de kwestie mee aan het Voorzittersoverleg. De CvB-voorzitters zullen dit standpunt als een voor hen persoonlijk bindende uitspraak aanvaarden.

- k. De CvB-voorzitters verplichten zich hiermee om zich in te zetten om het advies vervolgens als voorgenomen besluit volgens de geldende procedures, inclusief eventuele beroepsprocedures, in hun eigen instelling (CvB, RvT, Medezeggenschapsraad) door te voeren.
- l. Indien de voorzitters van de Raden van Toezicht niet tot een eensluidend standpunt komen wordt er geen besluit genomen.

2. Het overleg van de Colleges van Bestuur

- a. In het kader van deze Regeling zal periodiek overleg plaatsvinden van de drie voltallige Colleges van Bestuur.
- b. Het voorzitterschap van dit overleg wordt vervuld door de voorzitter van het Voorzittersoverleg. Het secretariaat is gekoppeld aan het voorzitterschap.
- c. De Colleges van Bestuur komen een keer per kwartaal bij elkaar.
- d. Het overleg van de Colleges van Bestuur heeft in ieder geval tot taak:
  - Te besluiten over de onderwerpen die door het Voorzittersoverleg worden voorgelegd. Besluiten kunnen in dit overleg alleen worden genomen indien van alledrie de Colleges tenminste twee leden aanwezig zijn. Besluiten worden met unanimiteit genomen. De besluiten worden vervolgens bevestigd volgens de geldende procedures binnen de resp. instellingen.
  - Horizontaal af te stemmen tussen 3TU Graduate School, 3TU Institute of Science and Technology en 3TU Innovation Lab, een maal per jaar het afgelopen jaar te evalueren, mede aan de hand van de jaarverslagen van 3TU Graduate School, 3TU Institute of Science and Technology en 3TU Innovation Lab, en, aan de hand van de jaarplannen van 3TU Graduate School, 3TU Institute of Science and Technology en 3 TU Innovation Lab, de voortgang te bespreken.

3. De samenwerking op het gebied van het onderwijs

- a. De samenwerking tussen de drie TU's op het gebied van het onderwijs krijgt gestalte in de 3TU Graduate School.
- b. De 3TU Graduate School heeft een bestuur, bestaande uit de portefeuillehouders Onderwijs van de Technische Universiteiten; voorzitter van dit bestuur is de portefeuillehouder Onderwijs van de TU Delft. Het secretariaat is gekoppeld aan het voorzitterschap.
- c. Het bestuur van de 3TU Graduate School doet voorstellen aan het Voorzittersoverleg over aangelegenheden de 3TU Graduate School betreffende. Besluiten kunnen in het bestuur alleen worden genomen indien alledrie de TU's vertegenwoordigd zijn. Besluiten worden met unanimiteit genomen.
- d. Het bestuur van de 3TU Graduate School legt verantwoording af aan het Voorzittersoverleg over zijn handelen.
- e. De 3TU Graduate School is verantwoordelijk voor de coördinatie van het graduate onderwijs en de uitvoering van de afgesproken projecten m.b.t. het undergraduate en graduate onderwijs.
- f. De betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van de drie TU's werken, op verzoek van het Voorzittersoverleg en binnen de gegeven randvoorwaarden, plannen en voorstellen uit voor de 3TU Graduate School, in samenspraak met relevante stakeholders.
- g. Periodiek komen betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van elk der instellingen samen met de Colleges van Bestuur bijeen, om de voortgang van de 3TU Graduate School te bespreken.

4. De samenwerking op het gebied van het onderzoek

- a. De samenwerking tussen de drie TU's op het gebied van het onderzoek krijgt gestalte in het 3TU Institute of Science and Technology.
- b. Het Institute heeft een bestuur, bestaande uit de portefeuillehouders Onderzoek en een decaan van elk der Technische Universiteiten; voorzitter van het bestuur is de portefeuillehouder Onderzoek van de TU Eindhoven. Het secretariaat is gekoppeld aan het voorzitterschap.

- c. Het bestuur van het 3TU Institute of Science and Technology doet voorstellen aan het Voorzittersoverleg over aangelegenheden het 3TU Institute of Science and Technology betreffende. Besluiten kunnen in het bestuur alleen worden genomen indien alledrie de TU's vertegenwoordigd zijn. Besluiten worden met unanimiteit genomen.
- d. Het bestuur van het 3TU Institute of Science and Technology legt verantwoording af aan het Voorzittersoverleg over zijn handelen.
- e. Het Institute is verantwoordelijk voor de coördinatie van het onderzoek en het uitvoeren van de afgesproken projecten.
- f. De betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van de drie TU's werken, op verzoek van het Voorzittersoverleg en binnen de gegeven randvoorwaarden, plannen en voorstellen uit voor het Institute, in samenspraak met relevante stakeholders. Hierbij worden ook de onderzoeksfaciliteiten, inclusief investeringen en desinvesteringen, betrokken.
- g. Periodiek komen betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van elk der instellingen samen met de Colleges van Bestuur bijeen, om de voortgang van het 3TU Institute of Science and Technology te bespreken.

5. De samenwerking op het gebied van kennisvalorisatie

- a. De samenwerking tussen de drie TU's op het gebied van de kennisvalorisatie krijgt gestalte in het 3TU Innovation Lab.
- b. Het Lab heeft een bestuur, bestaande uit de portefeuillehouders Kennisvalorisatie van de drie TU's; voorzitter van het bestuur is de portefeuillehouder Kennisvalorisatie van de Universiteit Twente. Het secretariaat is gekoppeld aan het voorzitterschap.
- c. Het bestuur van het 3TU Innovation Lab doet voorstellen aan het Voorzittersoverleg over aangelegenheden het 3TU Innovation Lab betreffende. Besluiten kunnen in het bestuur alleen worden genomen indien alledrie de TU's vertegenwoordigd zijn. Besluiten worden met unanimiteit genomen.
- d. Het bestuur van het 3TU Innovation Lab legt verantwoording af aan het Voorzittersoverleg over zijn handelen.
- e. Het Lab is verantwoordelijk voor de coördinatie van kennisvalorisatie en het uitvoeren van de afgesproken projecten.
- f. De betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van de drie TU's werken, op verzoek van het Voorzittersoverleg en binnen de gegeven randvoorwaarden, plannen en voorstellen uit voor het Lab, in samenspraak met relevante stakeholders.
- g. Periodiek komen betrokken decanen c.q. wetenschappelijk directeurs van elk der instellingen samen met de Colleges van Bestuur bijeen, om de voortgang van het 3TU Innovation Lab te bespreken.

6. Invulling van de medezeggenschapsfunctie

- a. De medezeggenschap zal volgens de per instelling gebruikelijke wijze verlopen.
- b. De door het Voorzittersoverleg genomen voorgenomen besluiten worden voorgelegd aan de centrale medezeggenschapsorganen van de instellingen, die hierop kunnen reageren. Een dergelijke reactie dient binnen 6 weken ontvangen te zijn, tenzij in onderling overleg een andere termijn werd overeengekomen. In dit stadium wordt nog geen formeel advies of formele instemming gevraagd.
- c. De CvB's dragen er zorg voor dat voorgenomen besluiten die betrekking hebben op de samenwerking tussen de drie TU's en die voor advies c.q. instemming worden voorgelegd, inhoudelijk identiek zijn.
- d. Zo vaak als nodig, maar minimaal eenmaal per kwartaal vergadert het Voorzittersoverleg met een vertegenwoordiging van de centrale medezeggenschapsorganen van de resp. instellingen. De CvB's komen overeen om bij hun medezeggenschapsorganen er op aan te dringen om te komen tot eensluidende standpunten (advies c.q. instemming).

7. Betrokkenheid van de Raden van Toezicht

- a. De Raden van Toezicht zullen volgens de per instelling gebruikelijke wijze betrokken worden bij aangelegenheden die de samenwerking tussen de drie TU's betreffen.
- b. De CvB's dragen er zorg voor dat besluiten die betrekking hebben op de samenwerking tussen de drie TU's en die voor goedkeuring c.q. instemming worden voorgelegd inhoudelijk identiek zijn.
- c. De CvB's komen overeen dat zij zich zullen inspannen het akkoord (goedkeuring c.q. instemming te verkrijgen van hun resp. Raden van Toezicht op hun gezamenlijke besluiten.
- d. Het Voorzittersoverleg bespreekt de voortgang van de Federatie van Technische Universiteiten i.o. met de voorzitters van de Raden van Toezicht tenminste eenmaal per jaar en wanneer de situatie daartoe aanleiding geeft.

8. Regeling financiën

- a. De drie TU's richten een stichting op voor het beheer van de financiële middelen die voor de samenwerking van de TU's beschikbaar zijn of worden gesteld; de CvB-voorzitters van de drie TU's vormen het bestuur van de stichting.
- b. De statuten worden ter advisering voorgelegd aan de medezeggenschapsraden.
- c. De wijze van besluitvorming wordt in de statuten nader geregeld, waarbij waarborgen worden opgenomen ter bescherming van de belangen van de deelnemende universiteiten, waaronder de medezeggenschapsbelangen.
- d. Het bestuur van de stichting kent op voorstel van het Voorzittersoverleg financiële middelen toe aan activiteiten en projecten die in het kader van de samenwerking van de drie TU's worden uitgevoerd. Daarbij ziet het bestuur er op toe dat deze toekenningen passen binnen de voor de deelnemende universiteiten vastgestelde begrotingen. De medezeggenschapsraden ontvangen met het oog hierop gerichte informatie.
- e. Over de bestedingen zal verslag worden gedaan, welk verslag zal worden opgenomen in de financiële verslaggeving van de deelnemende universiteiten.

9. Harmonisering/afstemming van regelingen en beleidsuitgangspunten

- a. De drie TU's harmoniseren zoveel als mogelijk is de regelingen op het gebied van onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.
- b. Het Voorzittersoverleg bepaalt welke regelingen na harmonisatie het predikaat 3TU-regeling krijgen; hiervan wordt een register bijgehouden.
- c. Benoemingen van hoogleraren op een terrein waarop samengewerkt wordt, worden aan het Voorzittersoverleg gemeld.
- d. In hun contacten met externe instanties stemmen de drie TU's zoveel mogelijk hun beleidsuitgangspunten c.q. standpunten op elkaar af.

10. Gezamenlijke accreditatie en visitaties

- a. De drie TU's zullen maximaal samenwerken bij het proces van accreditatie van hun opleidingen.
- b. De drie TU's zullen hun gelijksoortige opleidingen gezamenlijk laten visiteren volgens een zelfde protocol.
- c. De drie TU's zullen hun gelijksoortige onderzoeksdisciplines gezamenlijk laten visiteren volgens een zelfde protocol.
- d. Hiertoe worden de volgende afspraken gemaakt:
  - het Voorzittersoverleg formuleert de extra vragen die aan de visitatiecommissie worden voorgelegd;
  - er wordt tenminste één vraag gesteld over de macrodoelmatigheid m.b.t. het onderwijs resp. het onderzoek en één vraag over hoe om te gaan met kennisvalorisatie m.b.t. het onderwijs resp. het onderzoek;

- het advies van de commissie macrodoelmatige verdeling van onderwijs c.q. onderzoek wordt als zwaarwegend beschouwd, m.a.w. de CvB's kunnen er alleen gemotiveerd van afwijken;
- bij een onderzoeksvisiteatie zullen de scores van de gevisiteerde groepen een belangrijke rol spelen bij besluiten over een macrodoelmatige verdeling van het zwaartepuntonderzoek over de drie TU's.

11. Nieuwe opleidingen

- Wanneer een TU wil beginnen met een nieuwe bacheloropleiding wordt dit gemeld aan het Voorzittersoverleg.
- Een aanvraag voor een nieuwe masteropleiding wordt, voor die wordt ingediend, voor advies voorgelegd aan het Voorzittersoverleg; het Voorzittersoverleg geeft dit advies niet alvorens het kennis heeft genomen van het standpunt van het bestuur van de 3TU Graduate School.
- Het CvB van de betrokken universiteit beschouwt het advies van het Voorzittersoverleg als zwaarwegend, m.a.w. het CvB kan er alleen gemotiveerd van afwijken.
- Met een nieuwe MSc-opleiding of een MSc-track wordt niet begonnen alvorens aangetoond kan worden dat een jaarlijkse instroom van minimaal 20 studenten verwacht wordt, tenzij zwaarwegende argumenten doen besluiten van dit criterium af te wijken; wanneer een bestaande MSc-opleiding of een MSc-track gedurende drie jaar jaarlijks een instroom van minder dan 20 studenten heeft, wordt deze opleiding c.q. track gestopt, tenzij zwaarwegende argumenten anders doen besluiten.

B. Evaluatie

De gemeenschappelijke regeling wordt twee jaar na ondertekening hiervan geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt een stappenplan opgesteld om te komen tot een Federatie van Technische Universiteiten in Nederland in 2010. In dit stappenplan wordt in ieder geval bepaald:

- de rechtsvorm waarmee de federatie gestalte wordt gegeven;
- het bestuur en de inrichting van de federatie;
- een onderscheid m.b.t. de onderwerpen waarvan de besluitvorming op federatieniveau, danwel door de CvB's plaatsvindt;
- de definitieve vormgeving van de 3TU Graduate School, het 3TU Institute of Science and Technology en het 3TU Innovation Lab.

C. Toetreding, uittreding, wijziging en vereffening

- Andere universiteiten kunnen met instemming van de CvB's van de drie TU's tot deze gemeenschappelijke regeling toetreden. Een eventuele toetreding vindt niet eerder plaats dan na de hierboven genoemde evaluatie. Een afschrift van de desbetreffende overeenkomst wordt bij deze gemeenschappelijke regeling gevoegd en is daar onderdeel van.
- Deze gemeenschappelijke regeling eindigt niet door uittreding van een van de Colleges van Bestuur. De beide andere Colleges van Bestuur kunnen besluiten tot voortzetting van deze regeling op een aangepaste wijze.
- Elk College van Bestuur kan een voorstel tot wijziging van deze gemeenschappelijke regeling indienen bij de beide andere Colleges van Bestuur. De overeengekomen wijziging wordt aan deze gemeenschappelijke regeling gehecht en is daarvan een onderdeel.
- Ingeval van ontbinding en/of beëindiging van deze gemeenschappelijke regeling wijzen partijen ieder één vereffenaar aan. De bepalingen van deze gemeenschappelijke regeling alsmede van de op basis van deze gemeenschappelijke regeling gesloten nadere gemeenschappelijke regelingen en/of afspraken, blijven van toepassing zolang voor de vereffening van de samenwerking nodig is.

Onvolkomenheden

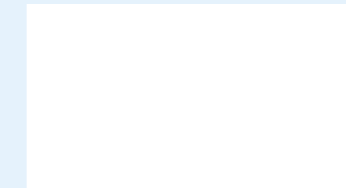
Bij eventuele onvolkomenheden van deze gemeenschappelijke regeling verplichten partijen zich tot het maken van aanvullende schriftelijke afspraken, die overeenstemmen met de strekking van deze gemeenschappelijke regeling.

Aldus opgemaakt op 5 juli 2005 en in drievoud getekend,

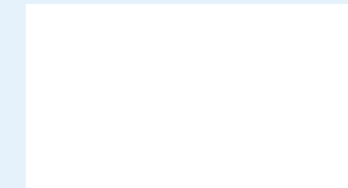
Technische Universiteit Delft

Technische Universiteit Eindhoven

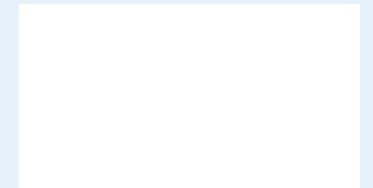
Universiteit Twente

ir. G.J. van Luijk,
Voorzitter College van Bestuur

ing. A.H. Lundqvist,
Voorzitter College van Bestuur

drs. H.W. te Beest,
Plv. Voorzitter College van Bestuur

